

Інна ГОРОФ'ЯНЮК

ІЗ СПОСТЕРЕЖЕНЬ НАД ПОДІЛЬСЬКО-ПОЛІСЬКИМИ ПАРАЛЕЛЯМИ В ДЕНДРОЛЕКСИЦІ

У статті висвітлено подільсько-поліські діалектні паралелі на матеріалі дендрологічної лексики. Простеження ізоглос дендронемів дозволило встановити постання окремих лексем у центральноподільських говірках.

Ключові слова: дендронем, лексичні паралелі, центральноподільські говірки, поліське наріччя.

У сучасному українському мовознавстві все ще залишається нерозв'язаним питання просторового розміщення, ареальної змінності лексики, взаємовідношень лексики різних діалектних систем. Зосередження уваги на діалектному протиставленні дещо деактуалізувало питання взаємозв'язку між говірками в ареальному аспекті, основна увага концентрується на діалектних відмінностях, протиставленні без урахування детермінізму чи взаємозв'язку репрезентантів того самого явища в мовному просторі¹. Водночас, як зауважує П. Гриценко, „розгляд репертуару ареальних опозитів не лише через призму протиставності, диференціації, а й варіативності, інтеграції розкриває значно більші можливості для з'ясування механізму виникнення лексичної відмінності говорів, пізнання закономірностей територіального розміщення мовних явищ, групування ізоглос, їх ареалогічної цінності, ніж констатація належності лексем до певного типу діалектних відмінностей”². Усвідомлення цього спонукає сучасних дослідників живого слова шукати міждіалектні паралелі, найчастіше в лексичній системі говорів (З. Бичко, В. Кириленко, Н. Хібеба, Л. Чирук та ін.), адже з'ясування зв'язків лексики досліджуваного говору з іншими лексичними діалектними системами сприяє глибшому розумінню етапів становлення першої.

Центральноподільська лексика на тлі інших діалектних систем виявляє спільні та відмінні риси своєї семантичної і формальної структури. Мета нашої розвідки – виявити діалектні паралелі в корпусі дендрологічної лексики центральноподільських і поліських говірок. Джерельною базою дослідження є власні експедиційні записи з 94 н.пп. Вінниччини; поліський діалектний матеріал

¹ Гриценко П.Ю. Ареальне варіювання лексики. – К.: Наук. думка, 1990. – С. 11.

² Там же. – С. 13.

репрезентують праці М. Никончука³, П. Лисенка⁴, Р. Омельковець⁵, Ю. Кобова⁶.

Дендрологічна лексика української мови – давній пласт лексики, через що в ній не може бути значних відхилень, відмінностей як у плані виразу, так і в плані змісту. Проте, як засвідчив зіставний аналіз дендролексики центральноподільських і поліських говірок, диференціація торкнулась тут навіть слів праслов'янського походження. Так, поліське наріччя не знає назв шипшини собачої, *Rosa canina* L. з коренем *сверб-*, пов'язаних з дрібним волосистим насінням рослини, яке викликає свербіння тіла – *сверб'бус*, *свер'буз*, *свер'бвус*, *свер'беус*, *свер'бив'із*, *свер'бивуза*, *свербоф'іст*, відомих у подільському говорі та інших діалектах південно-західного наріччя. Натомість флорономени з коренем *шип-*, також праслов'янського походження, мотивовані наявністю на гілках рослини шипів – *шип'чина*, *шип'шина*, *ш'іп'шина*, *шип'поўник*, *шип'поўн'ік*, *ш'іпоўн'ік* – з різною активністю покривають весь український ареал⁸. Отож лексичних паралелей у сфері назв дерев, їх частин, насаджень у зіставлюваних діалектних системах не так і багато, як очікувалось.

На позначення сосни звичайної, *Pinus sylvestris* L. у центральноподільських говірках, крім загальнопоширених номенів *'сосна*, *сос'на*, відзначено лексему *х'войа*, відому також у середньо- і східнополіських говірках⁹. Флорономен постав унаслідок синкретизму семем 'листя рослини, що вирізняє її з-поміж інших рослин' → 'рослина, заг. назва'.

Ялину звичайну, *Picea abies* L. в центральноподільському ареалі номіновано *й'алина*, *й'алинка*, *й'олка*, *й'ел'*, *х'войа*, *'сосна*. У двох говірках лексема *й'алинка* позначає новорічне деревце.

³ Никончук Н.В. Опыт сравнительного анализа лексики трех сел Житомирского Полесья (на материале лексики природы): дис. ... канд. филол. наук: спец. 10.02.02. – Одесса, 1970. – 1016 с.; Никончук М.В. Матеріали до лексичного атласу української мови (Правобережне Полісся). – К.: Наук. думка, 1979. – 316 с.; Никончук М.В. Лексичний атлас Правобережного Полісся. – К.; Житомир: [Держ. картограф. фабрика], 1994. – 221 с.

⁴ Лисенко П.С. Словник поліських говірок. – К.: Наук. думка, 1972. – С. 224; Никончук М.В. Матеріали до лексичного атласу української мови (Правобережне Полісся). – К.: Наук. думка, 1979. – 260 с.

⁵ Омельковець Р.С. Номінація лікарських рослин в українському західнополіському говорі: [монографія]. – Луцьк: РВВ „Вежа”, 2006. – 302 с.

⁶ Кобів Ю. Словник українських наукових і народних назв судинних рослин. – К.: Наук. думка, 2004. – 800 с.

⁷ Сабадош І.В. Типологія назв *Rosa canina* L. в говорах української та інших слов'янських мов // Дослідження лексики і фразеології говорів українських Карпат: темат. зб. – Ужгород: Ужгород. держ. ун-т, 1982. – С. 54-70.

⁸ Сабадош І.В. Атлас ботанічної лексики української мови. – Ужгород: Ужгород. держ. ун-т, 1999. – К. 68.

⁹ Кобів Ю. Словник українських наукових і народних назв судинних рослин. – К.: Наук. думка, 2004. – С. 314.

М. Никончук у середньоподільських говірках констатував протилежне явище: *йа'лин(к)а* позначає 'ялина, що росте в лісі', а *'йолка* – книжне запозичення й означає 'ритуальне новорічне дерево'¹⁰.

Семему 'двоє чи більше дерев, що виростають з одного кореня' репрезентує в центральноподільських говірках широкий номінативний ряд: *корч*, *кор'чом* ^{д'іло} *іде*, *кушч*, *кушчиком* *рос'те*, *куш'чем*, *два коло купи*, *дерева* ^у *куп'і*, *дві* ^і *дерев'і* ^у *куп'і*, *двохв'ідрост'кове*, *с'парен'і* *дерева*, *поросл'ове* *дерево*, *з'рошчане*, *двоі'н'ата*, *близн'ата*, *близн'уки*, *розка'раки*, *росо'хате*, *рож'чохи*, *в'ід зем'л'і* *п'ішло* *два стоу'бурчики*. Зауважимо, що лише три номени – *розка'рака*, *роз'соха*, *бл'ізн'уки* 'тс.' – фіксували й у середньоподільських говірках¹¹.

Дерево, вивернуте бурею з коренем, має широкі номінативні ряди в зіставлюваних діалектах, спільними номенами є *в'ітро'вал*, *бур'елом*, *вивернуте* *дерево*, *викорчуване* *дерево*¹².

На позначення поваленого та очищеного від гілок стовбура дерева в центральноподільських говірках засвідчено назви *колода*, *к'лодка*, *колотка*, *бреуно*, *броуно*, *дере'вина*, *кругл'ак*, *столб*, *хлост*, *пол'іно*, *краж*, *ствол*, *'балок*, *матер'іал*, *д'елової* *мат'ер'іал*, *о'голений* *стоу'бур*, *об'чищений* *ствол*, *в'ідземок* *без* *кр'есла*. За свідченнями М. Никончука, слово *бреуно* відоме в подільській лісовій лексиці, утворюючи південно-східно-подільсько-білоруську ізоглосу¹³, тому припускаємо імпортування цієї лексеми в подільський говір з північного наріччя.

Частину стовбура, що прилягає до кореня, у говірках Вінниччини номіновано найчастіше лексемою *в'ідземок* з варіантами *в'ід'замок*, *в'ід'земник*, *од'земок*, *од'з'омок*, *об'земок*, *о'земок*, *об'зем*, *над'земок* та рідковживаними назвами *'комел'*, *комл'е'ва* *частина*, *пен'*, *пен'ок*, *коу'бочка* *в'ід* *самої* *зем'л'і*. Зауважимо, що префікс *од-* протиставляє волинські говірки півночі Вінниччини подільським, для яких характерний варіант з *від-* (див.: к. „Частина стовбура, що прилягає до кореня”). Таку опозицію вперше констатував М. Никончук, зафіксувавши правобережноподільські репрезентанти семени *об'земок*, *од'зем*, *о'зем* та їх ізоглосу на Поділлія¹⁴. У цьому контексті порівняйте

¹⁰ Никончук Н.В. Опыт сравнительного анализа лексики трех сел Житомирского Полесья (на материале лексики природы): дис. ... канд. филол. наук: спец. 10.02.02. – Одесса, 1970. – С. 119.

¹¹ Никончук М.В. Матеріали до лексичного атласу української мови (Правобережне Полісся). – К.: Наук. думка, 1979. – С. 72-73.

¹² Там же. – С. 93.

¹³ Никончук Н.В. Опыт сравнительного анализа лексики трех сел Житомирского Полесья (на материале лексики природы): дис. ... канд. филол. наук: спец. 10.02.02. – Одесса, 1970. – С. 131.

¹⁴ Никончук М.В. Матеріали до лексичного атласу української мови (Правобережне Полісся). – К.: Наук. думка, 1979. – С. 80.

центральноподільське *в'ід'рубок* 'відрубаний шматок тонкого стовбура чи гілки' з поліським *од'рубок, об'рубок* 'тс.'¹⁵. Отож уживання префіксів *в'ід-* та *од-* чітко здиференційоване територіально, репрезентуючи південно-західне та північне наріччя відповідно.

Короткий відрізок стовбура в центральноподільських говірках називають *круґ'лак, кр'аж, краж, кражик, кражалка, чурка, цурка, чурбан, колодка, колодочка, кл'оц, кобка, кобок, коубок, коубик, коблик, коубен', кобок, коубок, коубочка, кл'об, кл'обка, кубанчик, об'апол, брусок, кусок*. Відомо, що номени *краж, кражик* 'тс.' поширені також у правобережнополіських говірках, М. Никончук співвідносить їх з білоруським літературним *краж* 'колода'¹⁷. Зважаючи на ареал поширення номенів у подільському говорі, вважаємо лексему імпортованою з північного наріччя. Лексема *кл'оц* (запозичена з німецької мови через польську, пор.: пол. *kloc*) відома й у середньополіських говірках¹⁸, але з огляду на етимологію лексеми та активність її семантичних і формальних варіантів у південно-західних говорах (пор.: гуцульське *клецок* 'поліно'¹⁹, буковинське *клецок, кл'оцок* 'колода'²⁰, наддністрянське *клецок* 'дубове поліно'²¹), припускаємо імпортування номена в поліське наріччя саме з південно-західного.

Ізгласа поліської назви палиці, призначеної для биття – *др'учок*²² – продовжується також у волинських і центральноподільських говірках Вінницької обл. Лексичні паралелі виявляються і в зіставлюваних говірках у номінативному ряді 'загострена паличка затикати в землю': *к'ілок, па'тик, пати'чок*²³.

До зафіксованих у центральноподільських говірках назв молоді гілочки на рослині – *пагонец, пагон, пагончик, пагонич, поб'ег, парост, прір'іст, в'ідросток, дика пор'іст, гил'ачка, в'еточка, молада г'ілка, молоден'ка гил'ака, молодн'ачок* – засвідчені такі правобережнополіські паралелі: *пагон, паг'ін, паг'інок, паг'інец', пагонок, паросток, отросток, паросл'*,

¹⁵ Там же. – С. 75.

¹⁶ Там же. – С. 78.

¹⁷ Никончук Н.В. Опыт сравнительного анализа лексики трех сел Житомирского Полесья (на материале лексики природы): дис. ... канд. филол. наук: спец. 10.02.02. – Одесса, 1970. – С. 109.

¹⁸ Там же. – С. 131.

¹⁹ Гуцульські говірки: короткий словник / [відп. ред. Я.В. Закревська, Ін-т українознавства]. – Л.: [Львів. обл. книж. друк.], 1997. – С. 95.

²⁰ Словник буковинських говірок / [заг. ред. Н.В. Гуйванюк]. – Чернівці: Рута, 2005. – С. 208.

²¹ Шило Г. Наддністрянський регіональний словник. – Л.: Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2008. – С. 143.

²² Никончук М.В. Матеріали до лексичного атласу української мови (Правобережне Полісся). – К.: Наук. думка, 1979. – С. 75.

²³ Никончук М.В. Матеріали до лексичного атласу української мови (Правобережне Полісся). – К.: Наук. думка, 1979. – С. 76.

памолод', памолодок, г'ілочка²⁴. Окремо вирізнені назви однорічного пагона, спостережено такі спільні міждіалектні найменування: жи'вец', байст'рук, однол'ітка, л'іторост'²⁵.

Семему 'дрібні сухі гілки' в центральноподільських говірках представлено лексемами хмиз, хмиз', хмиз'а, хмизин'а, р'ішча, р'ішча, р'ішче, гул'ачки, лом, ло'мача, ломач'ки, хлам, падал', падалец', т'русок, т'рушча, тр'іс'ки, тр'ісоч'ки, суш'ник, суш'н'ак, х'ворост, ф'орост, прут'а, хам'лича. Лексеми суш'н'ак, суш'ник відомі також у говірках зі значенням 'стовбур засохлого дерева'. У південно-західних говорах, за свідченнями лексикографічних праць, поширені назви р'ішче(а)²⁶, ф'орост'²⁷; натомість назви з коренем хмиз- відомі в поліському говорі²⁸, як і найменування хам'лича, хлам, х'ворост, лом, ло'мач:е, суш'н'ак, т'русок²⁹.

Широкий ряд міждіалектних паралелей засвідчено в номінативному полі 'річні кільця на дереві': р'ічн'і к'іл'ц'а, к'іл'ц'а, кол'ца, кру'ги, кру'ж'ки, кру'жал'ц'а, кру'жеч'ки, слої, шар'³⁰. Низка центральноподільських назв – краж, кражал'ки, кру'жел'ц'а, пруж'ки, пасма, пасоч'ки, пойа соч'ки, рубч'ики, колесика, кол'іс'ц'атка – не мають відповідників на Поліссі.

Вторинні назви активно представлені й в номінації наросту на стовбурі дерева. Наводимо ряд найменувань реалії, спільних для центральноподільських і поліських говірок: нар'іст, нарост'а, нарост, гул'а, гул'а, боро'даўка, шишка, шишак, ши'пак³¹. Антропоморфічні світоглядні уявлення людини про хворобу дерева як хворобу живої істоти закарбувались у локалізмах: середньополіських – ли'шай, йазва, ко'роста, ко'рос'т'ане 'дерево'³²; та центральноподільських – хво'роба, рак, ракова нарост'а, ракова нар'іст, дереу'яний рак, ди'ке м'н'асо.

В окремих випадках встановлення лексичних міждіалектних паралелей дозволяє з'ясувати мотивацію або походження лексеми.

²⁴ Там же. – С. 89.

²⁵ Там же. – С. 90.

²⁶ Словник буковинських говірок / [заг. ред. Н.В. Гуйванюк]. – Чернівці: Рута, 2005. – С. 458.

²⁷ Гуцульські говірки: короткий словник / [відп. ред. Я.В. Закревська, Ін-т українознавства]. – Л.: [Львів. обл. книж. друк.], 1997. – С. 163; Шило Г. Надністрянський регіональний словник. – Л.: Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2008. – С. 263; Studia nad dialektologią ukraińską i polską (Z materiałów b. katedry języków ruskich UJ) / [oprac. i przystoż. do druku M. Karaś]. – Kraków; Warszawa, 1975. – S. 79.

²⁸ Лисенко П.С. Словник поліських говорів. – К.: Наук. думка, 1972. – С. 224; Никончук М.В. Матеріали до лексичного атласу української мови (Правобережне Полісся). – К.: Наук. думка, 1979. – С. 100-101.

²⁹ Никончук М.В. Там же. – С. 100-101.

³⁰ Там же. – С. 81.

³¹ Никончук М.В. Матеріали до лексичного атласу української мови (Правобережне Полісся). – К.: Наук. думка, 1979. – С. 61-62.

³² Там же. – С. 62.

Так, семема 'сік з сосни' в центральноподільських говірках представлена лексемами *жи'виц'а*, *смо'ла*, *с'єра*, *ладан* та описовими конструкціями *сос'нові'ї клеї*, *клеї з сос'ни*, *сос'нові'ї с'їк*. Функціонування лексеми *с'єра* в цьому ряді можна зрозуміти лише взявши до уваги номен, зафіксований у середньополіських говірках – *с'єранка* 'хвороба сосни, від якої в певній частині деревини збирається живиця'³³.

Окрему мікрогрупу дендролексики творять назви місця, де ростуть однорідні породи дерев. Це переважно лексеми, словотвірною основою яких є іменникові основи одиничних дендронімічних назв, з суфіксальними формантами. Саме система словотворчих варіантів п. Іосі забезпечує географічну різноманітність цих назв. Подільсько-поліські лексичні паралелі формують форми з різними афіксами: *сос'нина*, *сос'н'ак* 'сосновий ліс'³⁴, *в'їл'шина*, *в'їл'шанка* 'вільховий ліс'³⁵, *бе'резина*, *берез'ник*, *берез'н'ак* 'березовий ліс'³⁶, *гра'бина*, *граб'н'ак* 'грабовий ліс'³⁷. М. Никончук на підставі власних спостережень та фактів, наведених П. Лисенком, дійшов до висновку про зосередження активності суфіксів *-ник*, *-няк* для творення лісової термінології в межах Полісся³⁸. Ці висновки підтверджуються й на центральноподільському матеріалі: лексеми *берез'ник*, *берез'н'ак* локалізовані переважно в північній і центральній частині Вінниччини, що найближчі до поліського наріччя. Описова назва *х'воїній л'їс*, яка в говірках Правобережного Полісся, за Атласом М. Никончука, утворює анклав³⁹, у центральноподільських говірках відома лише на півночі ареалу.

Спостережено спільні подільсько-поліські лексичні паралелі в номінації дикорослих дерев і кущів, наприклад: *без* 'бузок звичайний, *Syringa vulgaris* L.⁴⁰, *глед*, *бо'їаришин'їк* 'глід одностовпчиковий, *Crataegus monogyna* Jacq.⁴¹, *шип'чина*, *шип'поўник*, *шип'поўн'їк*, *ш'їпоўн'їк* 'шипшина собача, *Rosa canina*

³³ Там же. – С. 63.

³⁴ Никончук М.В. Лексичний атлас Правобережного Полісся. – К. ; Житомир: [Держ. картограф. фабрика], 1994. – К. 29.

³⁵ Никончук М.В. Матеріали до лексичного атласу української мови (Правобережне Полісся). – К.: Наук. думка, 1979. – С. 57.

³⁶ Никончук М.В. Лексичний атлас Правобережного Полісся. – К. ; Житомир: [Держ. картограф. фабрика], 1994. – К. 30.

³⁷ Там же. – К. 33.

³⁸ Никончук Н.В. Опыт сравнительного анализа лексики трех сел Житомирского Полесья (на материале лексики природы) : дис. ... канд. филол. наук: спец. 10.02.02. – Одесса, 1970. – С. 124.

³⁹ Никончук М.В. Лексичний атлас Правобережного Полісся. – К.; Житомир: [Держ. картограф. фабрика], 1994. – К. 29.

⁴⁰ Кобів Ю. Словник українських наукових і народних назв судинних рослин. – К.: Наук. думка, 2004. – С. 398; Сабадош І.В. Атлас ботанічної лексики української мови. – Ужгород: Ужгород. держ. ун-т, 1999. – К. 6.

⁴¹ Омельковець Р.С. Номінація лікарських рослин в українському західнополіському говорі: [монографія]. – Луцьк: РВВ „Вежа”, 2006. – С. 12.

Л.⁴², о'кац'їя, ва'кац'їя 'акація біла, Robinia pseudoacacia L.⁴³, л'їска 'ліщина звичайна, Corylus avellana L.⁴⁴, воўч'ї 'їягоди, воўче 'ліко 'вовчі ягоди звичайні, Daphne mezereum L.⁴⁵, воўч'ї 'їягоди 'бруслина європейська, Euonymus europaeus L.⁴⁶.

Таким чином, належність зіставлюваних діалектних систем – центральноподільських та поліських говірок – до різних наріч української мови зумовила суттєву відмінність у їх лексичних системах. Але попри це спостережено міждіалектні паралелі, що засвідчують двосторонні інтерферентні процеси на різних етапах розвитку мови. Їх докладніше вивчення можливе лише за умови залучення ширшого емпіричного матеріалу.

Інна Гороф'янюк

Із наблюдений над подольско-полесскими паралелями в дендролексике

В статье проанализированы подольско-полесские диалектные параллели на материале дендрологической лексики. Исследование изоглосс дендронимов позволило установить возникновение отдельных лексем в центральноподольском говоре.

Ключевые слова: дендроним, лексические параллели, центральноподольский говор, полесский диалект.

Inna Gorophyanyuk

From studying of podilsko-polissky dialectal parallels in the dendrology vocabulary

The article deals with podilsko-polissky dialectal parallels on the base of the dendrology vocabulary. Outlining isoglosses of dendronyms has allowed to elucidate the origin of some nouns in the Central Podillya dialects.

Key words: dendronomen, dialectal parallels, the Central Podillya dialects, the Polissya dialects.

Карта „Частина стовбура, що прилягає до кореня”

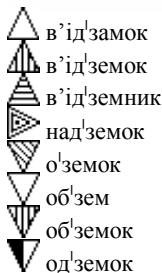
⁴² Там же. – С. 21.

⁴³ Там же. – С. 24.

⁴⁴ Кобів Ю. Словник українських наукових і народних назв судинних рослин. – К.: Наук. думка, 2004. – С. 141.

⁴⁵ Никончук Н.В. Опыт сравнительного анализа лексики трех сел Житомирского Полесья (на материале лексики природы): дис. ... канд. филол. наук: спец. 10.02.02. – Одесса, 1970. – С. 117.

⁴⁶ Там же. – С. 118.

в'їд'замок
в'їд'земок
в'їд'земник
над'земок
о'земок
об'зем
об'земок
од'земок

од'з'омок
пен'
пе'н'ок
'комел'
комл'е'ва час'тина
'коўбочка в'їд 'самой
зем'л'ї

Список обстежених говірок

(усі населені пункти розташовані у Вінницькій області)

1. Лозова Хмельницький р-н	13. Лгітинка Лгітинський р-н
2. Пиків Калинівський р-н	14. Микулинці Лгітинський р-н
3. Комунарівка Калинівський р-н	15. Майдан Вінницький р-н
4. Коптожинці Калинівський р-н	16. Стадниця Вінницький р-н
5. Вівсяники Козятинський р-н	17. Лопатинка Оратівський р-н
6. Плисків Погребищенський р-н	18. Синарна Оратівський р-н
7. Городище Лгітинський р-н	19. Рожична Оратівський р-н
8. Іванів Калинівський р-н	20. Комарівці Барський р-н
9. Польова Лисіївка Калинівський р-н	21. Почапинці Жмеринський р-н
10. Вахнівка Липовецький р-н	22. Біликівці Жмеринський р-н
11. Улянівка Липовецький р-н	23. Демидівка Жмеринський р-н
12. Скала Оратівський р-н	24. Пилява Тиврівський р-н

25. Степанівка Вінницький р-н
26. Криківці Немирівський р-н
27. Ометинці Немирівський р-н
28. Василівка Іллінецький р-н
29. Криштопівка Іллінецький р-н
30. Дашів Іллінецький р-н
31. Китайгород Іллінецький р-н
32. Гранів Гайсинський р-н
33. Журавлівка Барський р-н
34. Шевченкове Барський р-н
35. Станіславчик Жмеринський р-н
36. Перепільчинці Шаргородський р-н
37. Нове Місто Тиврівський р-н
38. Бушинка Тиврівський р-н
39. Рахни Лісові Шаргородський р-н
40. Велика Вуліга Тиврівський р-н
41. Печера Тульчинський р-н
42. Мухівці Немирівський р-н
43. Чуків Немирівський р-н
44. Гриненки Немирівський р-н
45. Зяньківці Немирівський р-н
46. Кунка Гайсинський р-н
47. Бубнівка Гайсинський р-н
48. Чечелівка Гайсинський р-н
49. Кивачівка Теплицький р-н
50. Бахтин Мурованокуриловецький р-н
51. Котюжани Мурованокуриловецький р-н
52. Лучинчик Мурованокуриловецький р-н
53. Руданське Шаргородський р-н
54. Хоменки Шаргородський р-н
55. Мурафа Шаргородський р-н
56. Торків Тульчинський р-н
57. Журавлівка Тульчинський р-н
58. Михайлівка Тульчинський р-н
59. Клебань Тульчинський р-н
60. Оляниця Тростянецький р-н
61. Соболівка Теплицький р-н
62. Мала Мочулка Теплицький р-н
63. Пологи Теплицький р-н
64. Вербовець Мурованокуриловецький р-н
65. Кукавка Могилів-Подільський р-н
66. Гонтівка Чернівецький р-н
67. Сайнка Чернівецький р-н
68. Вел. Русава Томашпільський р-н
69. Заболотне Крижопільський р-н
70. Капустяни Тростянецький р-н
71. Тростянчик Тростянецький р-н
72. Баланівка Бершадський р-н
73. Джулинка Бершадський р-н
74. Яришів Могилів-Подільський р-н
75. Вила Ярузькі Чернівецький р-н
76. Возлувка Чернівецький р-н
77. Стіна Томашпільський р-н
78. Городківка Крижопільський р-н
79. Крикливець Крижопільський р-н
80. Ободівка Тростянецький р-н
81. Поташня Бершадський р-н
82. Бронниця Могилів-Подільський р-н
83. Буша Ямпільський р-н
84. Русава Ямпільський р-н
85. Пороги Ямпільський р-н
86. Підлісівка Ямпільський р-н
87. Велика Кісниця Ямпільський р-н
88. Вільшанка Крижопільський р-н
89. Болган Піщанський р-н
90. Гонорівка Піщанський р-н
91. Червона Гребля Чечельницький р-н
92. Тартак Чечельницький р-н
93. Голдашівка Бершадський р-н
94. Демівка Чечельницький р-н